

Στα δυτικά κράσπεδα του χωριού Βρισκόταν το εκκλησάκι του Άν-Δημήτρου.

Παλαιότερα ήταν ένα μικρό δωμάτιο κτισμένο μέσα σε βράχο. Λέγεται ότι χρηματοδότης για το κτίσιμό του ήταν ο Χατζηπαναγιώτος Κιτσήγιαννης.

Κατά το έτος 1953 κτίστηκε στα ερείπια του προηγούμενου, νέα μικρή εκκλησούλα του Άν Δημήτρου από το κτίστη Παναγή Πηγιώτη με εισφορές κατοίκων του χωριού και υπεύθυνη ήταν τότε η εκκλησιαστική Επιτροπή της εκκλησίας της Αναλήψεως.

Στις 26 του Οκτωβρίου που γιορτάζει ο Άγιος, εδώ γινόταν θεία λειτουργία και μικρό πανηγύρι. Μαζευόταν ολόκληρο το χωριό για να εκκλησιαστεί και να προσκυνήσει την Άγια εικόνα του Άν-Δημήτρου.

Σήμερα ο Άν-Δημήτρος είναι πλήρως ερειπωμένος.

Κάτοικοι - Ασχολίες

Οι κάτοικοι της Αχερίτου πριν την τούρκικη εισβολή ήταν περίπου 1450, όλοι Ελληνοκύπριοι. Υπήρχε μόνο μια οικογένεια τουρκοκυπρίων του Μεχμέτ και της Χαμιέ που ζούσαν έξω από το χωριό κοντά στο περιβόλι του Λευτέρη Κουζαλή στην περιοχή των Βρυσούλων. Ήταν μια φτωχή οικογένεια με πολλά παιδιά.

Με το ξεκίνημα του απελευθερωτικού αγώνα του 1955, έφυγε ολόκληρη η οικογένεια για την Αμμόχωστο.

Οι Αχεριώτες ασχολούνταν κυρίως με την γεωργία και την κτηνοτροφία. Από τα κτηνοτροφικά προϊόντα ήταν φημισμένα τα χαλούμια της Αχερίτου που παρασκευάζονταν στα σπίτια από τις οικοκυρές με καθαρά πρόβειο γάλα.

Αρκετοί Αχεριώτες εργάζονταν στις Βρετανικές Βάσεις Αγίου Νικολάου οι οποίες βρίσκονται ανατολικά του χωριού. Πολλοί ήταν οδηγοί στρατιωτικών οχημάτων, άλλοι ήταν τεχνίτες, εργάτες, μάγιειρες, γκαρσόνια νυχτοφύλακες κ.λ.π.

Πολλοί Αχεριώτες δούλευαν στην πόλη της Αμμοχώστου που απέχει από το χωριό 10 περίπου χιλιόμετρα. Μερικοί είχαν δικά τους καταστήματα, εργαστήρια, γραφεία ταξί, κ.λ.π. Πολλοί ήταν τεχνίτες και εργάτες. Πολλές γυναίκες εργάτριες δούλευαν στα συνεργεία εκκοπής εσπεριδοειδών ή εργοστάσια συσκευασίας γεωργικών προϊόντων.

Οι γυναίκες των γεωργοκτηνοτρόφων βοηθούσαν τους συζύγους τους είτε στα χωράφια και τα αλόνια είτε στα κοπάδια (Παρασκευή χαλουμιών).

Στο Βαρώσι πήγαιναν συνήθως με ποδήλατα και αργότερα με λεωφορεία ή ιδιωτικά αυτοκίνητα.

Μετά τα τραγικά γεγονότα του 1974, οι περισσότεροι κάτοικοι της Αχερίτου βρή-

καν σαν πρώτο καταφύγιό τους το εργοστάσιο συσκευασίας γεωργικών προϊόντων ΣΕΔΙΓΕΠ που βρίσκεται στις Βρυσούλες μέσα στο έδαφος των Βρετανικών βάσεων. Εκεί στήθηκαν και αντίσκηνα και πρόχειρα παραπήγματα. Αργότερα κατά το 1976-77 εγκαταστάθηκαν στον Προσφυγικό συνοικισμό του Αγίου Γεωργίου. Άλλοι Αχεριώτες διασκορπίστηκαν σε όλα τα ελεύθερα μέρη της Κύπρου και αποκόπηκαν έτσι από το μεγάλο σύνολο που κατοικεί ακόμα στον Άγιο Γεώργιο Αχερίτου.

Πολλοί Αχεριώτες μετανάστευσαν κυρίως στην Αγγλία όπου δημιούργησαν οικογένειες και ζουν εκεί μόνιμα.

Στην Βρετανία διατηρούν το «Σύνδεσμο Αποδήμων Αχεριωτών», που φροντίζει με διάφορους τρόπους και εκδηλώσεις και φέρνει σε επαφή όλους τους ξενιτεμένους Αχεριώτες. Δεν ξεχνούν ποτέ το χωριό τους. Διατηρούν στενή συνεργασία με την εκάστοτε Χωρητική Αρχή και το Σχολείο και βοηθούν ποικιλότροπα τους συγχωριανούς τους.

Γεωργία – Κτηνοτροφία

Αρκετοί κάτοικοι του χωριού ασχολούνταν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία ή και με τα δυο.

Η γεωργική περιοχή της Αχερίτου βρίσκεται κυρίως στα βόρεια και στα δυτικά. Στα δυτικά μεγάλη έκταση χιλιάδων στρεμμάτων (σκαλών) ανήκε στην κυβέρνηση και ενοικιάζετο με χαμπλό ενοίκιο στους κατοίκους. Ήταν η περιοχή της «Κωλοπάννας» και «Σιυλλομασύσας».

Στα δυτικά λοιπόν και στα βόρεια που ήταν ο λεγόμενος κάμπος της Μεσαορίας καλλιεργούνταν τα δημητριακά (σιτάρι, κριθάρι, ρόβι, βίκος, φαβέττα, σιφουνάρι κ.ά.).

Στα χωράφια που ήταν «πότιμα» κοντά στον ποταμό Γιαλιά καλλιεργούσαν βαμβάκι, σησάμι, ρεβίθια και κάπου κάπου έβαζαν άνυδρα μποστάνια.

Η καλλιέργεια τα παλιά χρόνια γινόταν με το Ησιώδειο άροτρο, μετά το ξύλινο άροτρο εξελίχθηκε στο μονόνο, δίυνο ή τρίυνο μεταλλικό άροτρο. Η σπορά γινόταν με το χέρι. Μετά το τέλος του β' παγκοσμίου πολέμου εισήχθη το τρακτέρ που έλυσε οριστικά τα μεγάλα γεωργικά προβλήματα.

Πριν την εποχή του τρακτέρ και της σύνθετης θεριστικής μηχανής (Κομπάιν), ο θερισμός γινόταν στα χέρια με δρεπάνια. Αργότερα εισήχθησαν οι θεριστικές μηχανές που έσυραν βόδια.

Τη χειρίζονταν δύο άτομα. Ο ένας οδηγούσε τα ζώα και ο άλλος καθόταν στο πλάι της μηχανής και έσπρωχνε τα στάχια με μια μεγάλη ξύλινη ράβδο πάνω στην πλατφόρμα όπου δούλευε το ψαλίδι, και έκοβε τα σπαρτά.

Πολλές εργάτριες ακολουθούσαν τη θεριστική μυχανή για να δέσουν τα δεμάτια. Ακολούθως τα δεμάτια μαζεύονταν σε θημωνίες για να μεταφερθούν μετά στα αλώνια για το αλώνισμα.

Πριν το 1945-50 το αλώνισμα γινόταν με δουκάνες ή βουκάνες που τις έσυραν βόδια και άλογα πάνω στο αλώνι. Η δουκάνη ήταν ένα μεγάλο βαρύ ξύλο 2X1 μ. περίπου. Από κάτω είχε κοφτερές φέττες από πυρόλιθο (αθκιάτzia) για να κόβει τα σπαρτά.

Για να τελειώσει ένα αλώνι χρειαζόταν περίου μια βδομάδα.

Μια – δυο φορές την ημέρα «έστρεφαν» το αλώνι, δηλαδή αναποδογύριζαν τα κατατεμαχισμένα στάχια πρώτα με το σιδεροχάλι και αργότερα με το ξυλόφτυαρο. Όταν τέλειωνε το αλώνι μαζεύοταν το «μάλαμα» ή «μάλωμα» σε σωρό για να ανεμιστεί. Οι γείτονες στα αλώνια γεωργοί, χρησιμοποιώντας το «φερνάκι» άρχιζαν να ρίχνουν ψηλά το μάλωμα οπότε με τη βοήθεια του αέρα χώριζε ο σπόρος από το άχυρο.

Για να ανεμιστεί ένας σωρός χρειαζόταν 2-3 ώρες.

Ο σωρός από τους σπόρους ονομαζόταν «βέρκα». Οι σπόροι έμπαιναν σε σακούλες και οδηγούνταν στην αποθήκη του γεωργού. Τα άχυρα αποθηκεύονταν στο «σιελωνάρι» (αποθήκη αχύρου) για να χρησιμοποιηθούν ως τροφή των ζώων.

Όταν εισήχθη το τρακτέρ κατασκευάστηκαν ειδικές αλωνιστικές μυχανές που ήταν δυο ειδών.

Η πρώτη αλώνιζε τα σπαρτά και το «μάλωμα» απλώνετο σε σωρό για να ανεμιστεί.

Μετά ανακαλύφθηκε η σύγχρονη θεριστική που χώριζε τους σπόρους από τα άχυρα.

Τη δεκαετία του'50 εισήχθη η σύγχρονη συνθετική θεριστική μυχανή (κομπάιν) που είναι αυτοκινούμενη και θερίζει και την ίδια στιγμή διοχετεύει τους σπόρους σε φορτηγό αυτοκίνητο και τις ποκαλάμες τις δένει σε μπάλες για τροφή των ζώων.

Τα άλλα γεωργικά προϊόντα όπως το ρόβι, το βαμβάκι, το σοσάμι μαζεύονταν τις πρωινές ώρες. Τα βράδια κάθονταν οι γυναίκες της γειτονιάς και αφαιρούσαν το βαμβάκι από τα «καρύδια».

Το σοσάμι το έβαζαν πάνω στα δώματα για να ξηρανθεί και να αποβάλει το σπόρο.

Το ρόβι το έβγαζαν με τα χέρια μόνο τις πρωινές ώρες και το κουβαλούσαν στα αλώνια για να αλωνιστεί.

Το πρώτο τρακτέρ της Αχερίτου ήταν (Caterpillar) με καδένες και το είχε ο γεωργός Γιαννής Καραπίττας. Το άροτρό ήταν συρόμενο. Αγοράστηκε γύρω στο 1948.

Η πρώτη γυναίκα γεωργός που οδηγούσε όλα τα γεωργικά μυχανήματα, τρακτέρ, κομπάιν, αυτοκίνητο κ.λ.π. ήταν η δεύτερη κόρη του Γιαννή Καραπίττα Στέλλα. (Δεν είχε γιους παρά μονάχα κόρες).



Η πρώτη γυναίκα γεωργός Στέλλα Καραπίττα

Αγαπητή Στέλλα, όταν διάσχιζες το χωριό με το κομπάιν και σε έβλεπαν τα παιδιά που συνοδεύαμε, πώς σε κοίταζαν έκπληκτα, εσύ μια κοπέλλα να «κουμαντάρεις» εκείνο το μεγαθήριο με τον εκκωφαντικό θόρυβο που περνούσε κι έτρεμε η γη και κρατούσε το δρόμο ολόκληρο..!

Πολλοί κάτοικοι του χωριού ήταν κτηνοτρόφοι (βοσκοί αιγοπροβάτων).

Τα παλιά χρόνια τα έβοσκαν έξω στους κάμπους και το βράδυ τα «μάντριζαν» εκτός, κατά τους καλοκαιρινούς μήνες που «ξωτζιοίμιζαν» δηλαδή διανυκτέρευαν με τα zώα τους έξω στα χωράφια.



Καρέττα με βόδια Γιώρκου Χαρή

... Αγαπητοί μας Χαρή και Σοφία – αιωνία σας η μνήμη – και συ αγαπητή Αρετή φαντάζεστε τι κόπους και μόχθους έκαμναν οι γονιοί μας μέχρι να μας «αναγιώσουν!»

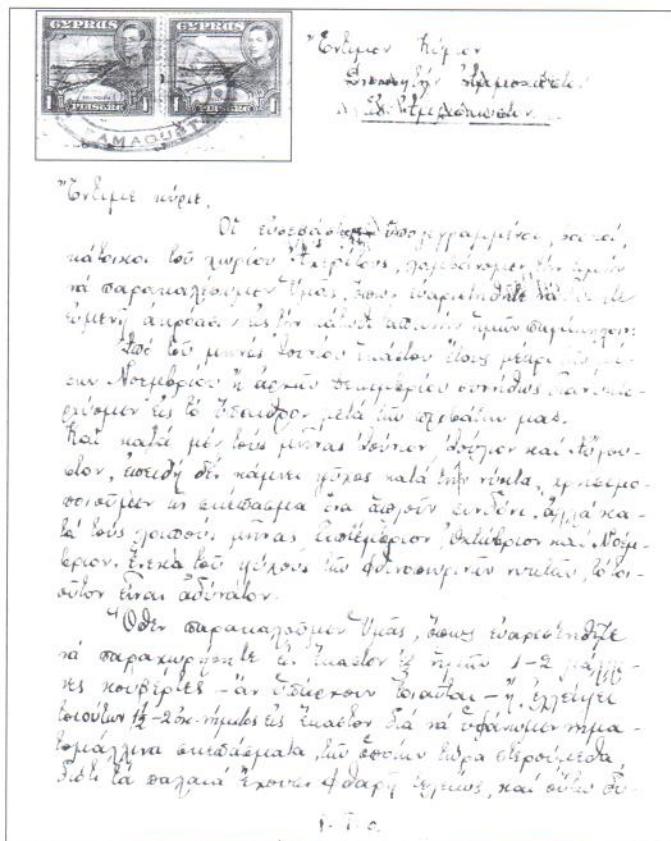
Το γάλα το έκαναν κυρίως χαλούμια (ήταν ξακουστά τα χαλούμια της Αχερίτου).

Αργότερα το γάλα το έδιναν σε επαγγελματίες τυροκόμους, οι οποίοι το έκαναν τυριά ή άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα.

Μια ευχάριστη εμπειρία των Βοσκών ήταν η εποχή που κούρευαν τα ζώα τους. Κάθε Βράδυ μαζεύονταν ομάδες Βοσκών και πήγαιναν ομαδικά, χρησιμοποιώντας τα ειδικά ψαλίδια τους στο κοπάδι ενός συναδέλφου τους. Ήταν κάθε Βράδυ κούρευαν και ένα κοπάδι (100-150 πρόβατα). Μετά το πέρας του κουρέματος ακολουθούσε πλούσιο δείπνο που παράθετε ο νοικοκύρης, ιδιοκτήτης του κοπαδιού.

Τα βασικά οφέλη των κτηνοτρόφων ήταν το γάλα, το κρέας, το κόπρι και το μαλλί.

Παρατίθεται εδώ μια επιστολή - αίτηση στις 21/6/1944 προς τον Άγγλο διοικητή Αμμοχώστου από 39 κτηνοτρόφους της Αχερίτου. Ήταν η εποχή του Β' παγκοσμίου πολέμου και εκτός των άλλων ελλείψεων δεν υπήρχαν ούτε ρούχα. Ζητούσαν να τους προμηθεύσει από μια κουβέρτα ή από λίγο νήμα για να υφάνουν σινδόνια γιατί διανυκτέρευαν μαζί με τα ζώα τους για πολλούς μήνες έξω στους κάμπους και κρύωναν.



v. díjára nincs hagyomány a római Szenátus országgyűlésére
álló rendkívül hosszú időre.

Dialektalper "Erlige" nicht,

AΧΕΡΙΤΟΥ, οὐδεῖς γάρ διπάνοτες.

21. б. 44(1) *Geobios* 1982. *Geobiologia et Geochimica*
 2. *Nigra Staphanota* 23 *Xylosteus* *Staphanota*
 3. *Mixta* *Empidonax* 24 *Zagris* *Pemphigus*
 4. *Novum* *Twiningi* + 25 *Croceiventris* *Twiningi*
 5. *Aegina* *Hyla* + 26 *Endymia* *Xanthoptera*
 6. *Hyperos* *Yess.* *Empidonax* 27 *Chrysophila* *Meigeni*
 7. *Xylosteus* *Twiningi* 28 *Leptoceras* *Kraatz*
 8. *Mixta* *Xylosteus* 29 *Twiningi* *Xylosteus*
 9. *Silvatica* *Twiningi* 30 *Malachius* *Brevicornis*
 10. *Albata* *Georgica* 31 *Scolopax* *Aegyptius*
 11. *Tawny* *Empidonax* 32 *Empidonax* *lesueuri*
 12. *Platyrhynchos* *Twiningi* 33 *Empidonax* *Ligatus*
 13. *Argentea* *Xylosteus* 34 *Tarsis* *Argentea*
 14. *Resplendens* *Xylosteus* 35 *Kurziana* *Malabaricus*
 15. *Uropygialis* *Twiningi* 36 *Aegithina* *Tristis*
 16. *Bartramiae* 37 *Ficedula* *Zeylonensis*
 17. *Mexicana* *Malabaricus* 38 *Naevius* *fraterculus*
 18. *Piceola* *twiningi* 39 *Naevius* *Xanthopygius*
 19. *Twiningi* *twiningi* 40
 20. *Twiningi* *Zeylonensis* ▲
 21. *Arctica* *twiningi* *twiningi* +

23

39 Shepherds of Ashington apply for 2 rolls of yarn each to make bed-shoots which they will use during the night-time while sleeping in the fields. Their application is reasonable and I recommend to be supplied with 1 roll each if there is any yarn available.

Ribis
1947 84/7/44

Η σύσταση του υπαλλήλου προς το διοικητή είναι να δοθεί στον κάθε κτηνοτρόφο από μια οκά μαλλί αν υπάρχει διαθέσιμη.

Δάσος της Αχερίτου

Μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο και γύρω στο 1954 οι Άγγλοι για να βοηθήσουν στην αποξήρανση των διαφόρων ελών που βρίσκονταν στα νότια και δυτικά του χωριού αποφάσισαν να φυτέψουν κατά xιλιάδας ευκαλύπτους που είναι δένδρο που απορροφά μεγάλες ποσότητες νερού.

Έτσι σε λίγα χρόνια ολόκληρη η δυτική και βόρεια πλευρά του χωριού γέμισε κυριολεκτικά με δάσος ευκαλύπτων.

Ήταν το δάσος του «Κουνιέρη» τα «Νιόλυτα» ο «Αμίσταρος» κ.ά.

Το όφελος προς την κοινότητα ήταν πολύ μεγάλο. Πέρα από το ρόλο των δασών στην αποξήρανση των ελών, κάθε καλοκαίρι ένα μεγάλο μέρος των ξύλων και των κλαδιών γέμιζαν τις αυλές του χωριού για κάψιμο στους φούρνους και αλλού.

Επίσης τα δάσος από ευκαλύπτους δέχονταν τα εποχιακά αποδημητικά πουλιά, τρυγόνια και άλλα, που οι κυνηγοί τόσο του χωριού όσον και των γειτονικών χωριών και κυρίως της Αμμοχώστου τα κυνηγούσαν.

Από τα πολλά έλη που βρίσκονταν γύρω από το χωριό υπόφεραν οι κάτοικοι από τα κουνούπια (σκνίπες).

Κάθε μέρα υπάλληλοι από το υγειονομικό τμήμα ψέκαζαν τα έλη με D.D.T. (δυνατό εντομοκτόνο φάρμακο).

Ένα μεγάλο όφελος από τις λίμνες ήταν η αλίευση των χελιών (ασιέλια) και των ψαριών (κεφάλια) που ευδοκιμούσαν στις λίμνες της Αχερίτου.

Πολλές οκάδες αλιεύονταν κάθε μέρα. Οι κάτοικοι έπρεπε να πάρουν άδεια από το αρδευτικό τμήμα και να πληρώσουν κάποια δικαιώματα για να δικαιούνται να ψαρέψουν στις διάφορες λίμνες και στα ρυάκια.

Εκτός από τα κουνούπια (ανωφελείς κώνωπες) υπήρχε και μια άλλη ποικιλία κουνουπιών ένα είδος μικροσκοπικών μαύρων εντόμων που πολλαπλασιάζονταν μέσα σε άγρια χόρτα και θάμνους. Τα περισσότερα βρίσκονταν μέσα στον κάμπο της Μεσαορίας βόρεια και δυτικά του χωριού.

Οι κάτοικοι κατά τους καλοκαιρινούς μήνες για να βγουν έξω στα χωράφια τους για να θερίσουν ή να αλωνίσουν τα σπαρτά τους, έπρεπε να βάζουν στην κεφαλή τους καπέλα και «κουρούκλες» ου κάλυπταν τόσο το λαιμό τους όσο και τα αφτιά τους. Προκαλούσε πραγματικά μεγάλη οχληρία αυτό το είδος κουνουπιών.

Κατά τη δεκαετία '40 - '50 οι κάτοικοι για να απαλλαγούν από αυτή τη μάστιγα αναγκάζονταν να ανέβουν την ημέρα σβουνιές (ξηρά κόπρανα βοδιών) που ο καπνός τους τα απομάκρυνε. Αργότερα φυσικά απαλλάγηκε το χωριό με τα διάφορα εντομοκτόνα. Έγινε συστηματική καταπολέμησή τους από τις υγειονομικές υπηρεσίες.

Ένα άλλο όφελος από τις λίμνες του χωριού που γέμιζαν με νερό τους χειμερινούς μήνες ήταν το κυνήγι των υδρόβιων πτηνών. Κάθε μέρα και κυρίως τα Σαββατοκυρίακα εκατοντάδες κυνηγοί κυρίως από την Αμμόχωστο, ερχόντουσαν στο χωριό για να κυνηγήσουν αγριόπαπιες, αγριόχνης, «καραπαττάδες», «σαρσέλια», «μπεκατσόνια», «νεραλλίδκια», «αρκοπουλλάδκια» κ.ά. Πολλές φορές το κυνήγι διαρκούσε μέχρι αργά το βράδυ.

Το σύστημα ύδρευσης της Αχερίτου

Κατά τα χρόνια της Φραγκοκρατίας υπήρχε στο χωριό ένα πηγάδι που ήταν γνωστό ως «ο λάκκος ο γλυτζίης». Βρισκόταν κοντά στο περιβόλι του Γιαννί Παπάντωνη, στα νότια του χωριού στο δρόμο προς το κοιμητήριο.

Απ' αυτό το πηγάδι έπαιρναν οι κάτοικοι της Αχερίτου το πόσιμο νερό τους. Μαζεύονταν εκεί οι γυναίκες του χωριού κυρίως τα απογεύματα με κούζες και άλλα δοχεία και το αντλούσαν με τα χέρια, δένοντας το δοχείο με ένα τεμάχιο σχοινιού.

Στα σπίτια υπήρχαν πηγάδια που αντλούσαν νερό με το χειροκίνητο αλακάτι για τις καθημερινές τους ανάγκες.

Κατά το 1940 εγκαταλείφθηκε ο «λάκκος ο γλυτζίης».

Κατά το 1940-1941 όταν κοινοτάρχης ήταν ο Θωμάς Χ' Αντώνης, ανοίχτηκε λάκκος στα νότια του χωριού στην τοποθεσία «Ταϊκκνς» και εγκαταστάθηκε εκεί ανεμόμυλος. Το νερό μεταφερόταν στο χωριό σε ντεπόζιτα που κτίστηκαν το 1942 στην είσοδο της αυλής της εκκλησίας της Αναλήψεως του Χριστού. Απ' εκεί διακλαδώνετο σε «Βρύσες» ή «Φουντάνες» μέσα στο χωριό, από τις οποίες προμηθεύονταν νερό οι κάτοικοι. Ο ανεμόμυλος λειτούργησε μέχρι το 1948.

Το 1949 όταν Κοινοτάρχης ήταν ο Γιάγκος Ζαχαριάδης, κατάργησε τον ανεμόμυλο και στη θέση του εγκατέστησε νερομηχανή. Το χωριό ολοένα μεγάλωνε και έτσι αυξάνονταν και οι ανάγκες των κατοίκων σε νερό. Εκτός από τα ντεπόζιτα που έγινε αναφορά πιο πάνω αναφέρθηκε πιο πάνω, κτίστηκε και άλλο μεγάλο και ψηλό ντεπόζιτο στα βορειοδυτικά του χωριού.

Το πιο πάνω αρδευτικό σύστημα λειτούργησε μέχρι το 1970. Πολλές φορές όταν η νερομηχανή πάθαινε βλάβη οι γυναίκες ταλαιπωρημένες κατάφευγαν στα διάφορα περιβόλια για να προμηθευτούν πόσιμο νερό.

Μετά το 1970, όταν Κοινοτάρχης ήταν ο Χαράλαμπος Αποστόλου, έγινε νέα διάτρηση και κτίστηκε νέο ντεπόζιτο στην τοποθεσία «ΡΗΝΙ» βορειοανατολικά του χωριού μέσα στο έδαφος των Βρετανικών βάσεων. Άρχισε τότε και η διασωλήνωση νερού στα σπίτια.

Εγκαταλήφθηκαν πλέον οριστικά οι «φουντάνες» και λύθηκε έτσι το υδρευτικό πρόβλημα της κοινότητας.

Αλήθεια πόσο όμορφα και ρομαντικά ήταν εκείνα τα χρόνια της «φουντάνας»!

Τα απογεύματα έβλεπες τις κοπέλες του χωριού κρατώντας τη «κούζα» στον ώμο να κατευθύνονται προς τη φουντάνα της γειτονιάς τους. Μαζεύονταν εκεί και περίμεναν τον εκλεκτό της καρδιάς τους να περάσει με το ποδήλατό του και να ανταλλάξουν μαζί ένα χαμόγελο. Πόσα έλεγε πόσα εξέφραζε τότε έστω και ένα χαμόγελο!

Κάποτε στο χώρο των «φουντάνων» δεν έλειπαν και τα δυσάρεστα. Συχνά λοιπόν τσακώνονταν οι κοπέλες μεταξύ τους είτε από ερωτική αντιζηλία είτε γιατί έπαιρνε η μια τη σειρά της άλλης για να γεμίσει το δοχείο της. Συνήθως έφευγαν για το σπίτι χωρίς τις κούζες που έσπαζαν κατά την ώρα του καυγά.

Συγκοινωνία του χωριού

Όπως είναι γνωστό η Αχερίτου απέχει από την πόλη της Αμμοχώστου μόλις δέκα χιλιόμετρα.

Μέχρι το 1940 περίπου, οι κάτοικοι μεταφέρονταν στο Βαρώσι είτε με ζώα, είτε με ποδήλατα και πολλές φορές πεζοί.

Επίσημοι αγωγιάτες ήταν τότε ο Χριστοφής Κκαμάς και ο Παρασκευάς Τσιέκκας. Διέθεταν από ένα κάρο, του πρώτου το έσερνε μούλα και του δεύτερου άλογο.

Πάνω στα κάρα έβαζαν μερικές καρέκλες ή σκαμνάκια για να κάθονται οι επιβάτες. Ξεκινούσαν πολύ πρώι για το Βαρώσι και επέστρεφαν το απόγευμα. Το αγώνιο ήταν μόνο μερικά γρόσια.

Αργότερα δυο αμαξάρπδες ο Χριστόδουλος Σουτζιούκκος και ο Μιχάλης Λευκονούτσιάτης ήταν οι βασικοί μεταφορείς επιβατών. Είχαν στολισμένες τις άμαξές τους που τις έσερναν άλογα και πηγαινοέρχονταν στο Βαρώσι 1-2 φορές, την ημέρα, μεταφέροντας 3-5 επιβάτες κάθε φορά.

Όταν διέσχιζαν το χωριό, χτυπούσαν με το πόδι τους το ειδικό καμπανάκι που διέθεταν οι άμαξες για να προειδοποιήσουν τους επιβάτες ότι καταφθάνουν στην πλατεία του χωριού.

Πριν το 1940, ο μόνος που διέθετε μικρό ιδιωτικό αυτοκίνητο ήταν ο Βρετανός Άρθουρ Ντάκλας, παντρεμένος στην Αχερίτου και μόνιμος κάτοικος, διευθυντής του Γραφείου του Αρδευτικού Τμήματος Μεσαορίας που στεγαζόταν στο «Κονάτζι», στην Αχερίτου.

Σε έκτακτες περιπτώσεις όπως ασθένειες ή δυστυχήματα των καλούσαν επειγόντως

και μετάφερε τους ασθενείς ή τραυματισμένους στο Βαρώσι στο Νοσοκομείο. Αξιοσημείωτο είναι ότι δεν έπαιρνε χρήματα.

Αργότερα χρησιμοποιήθηκε το μικρό αυτοκίνητο ως μέσο συγκοινωνίας. Ασχολήθηκαν μερικοί όπως ο Σιάλος ο Πραστίτης, ο Παναής της Κωνσταντούς και ο Παναής ο Μπάκκιρος. Έκαναν τη διαδρομή Αχερίτου-Βαρώσι και έπαιρναν μερικούς επιβάτες ο καθένας.

Μετά το 1945 απόκτησε το χωριό το πρώτο επιβατηγό μεγάλο αυτοκίνητο. Ήταν εκείνα τα παραδοσιακά λεωφορεία με ξύλινη οροφή και αρκετό χώρο πίσω, όπου έβαζαν οι επιβάτες και τα διάφορα προϊόντα τους. Με αυτά ταξίδευαν και στα διάφορα πανηγύρια και προσκυνήματα σε μοναστήρια.

Ο πρώτος επίσημος ιδιοκτήτης λεωφορείου θεωρείται ο Μαρίνος Φλουρέντζου, ο «Μαρινάκκος». Το λεωφορείο του ήταν όπως προαναφέρθηκε παλαιού τύπου μάρκας Chevrolet χρώματος ανοιχτού πράσινου με αριθμούς εγγραφής 2757.

Μερικοί δοκίμασαν αργότερα να ασχοληθούν με αυτό το επάγγελμα, αλλά το εγκατέλειψαν σύντομα όπως ο Ζαχαρής Γιώρκου Ζαχαρή και ο Κωσταντής Αντωνίου.

Αργότερα αυξήθηκαν τα λεωφορεία γιατί μετάφεραν στην πόλη της Αμμοχώστου αρκετούς εργάτες και μαθητές στα γυμνάσια. Λεωφορείο απέκτησε ο Γιαννής Ιωάν-



Στη φωτογραφία φαίνεται το πρώτο λεωφορείο. Ο νέος δεξιά είναι ο Νίνος Κιλίλης η καθήμενη η Νίνα Περεντέ με το παιδί της και δίπλα η δασκάλα Ελένη Μιχάλη.

Περιμένουν όλοι οι επιβάτες για να ξεκινήσουν για την Αμμόχωστο

vou, ο Πασχάλης Α. Πασχάλη, ο Ηλίας Αυξέντη, ο Ανδρέας Γεωργίου Λέας, ο Αποστολής Χριστοφή και ο Γεώργιος Αυξέντης.

Συστάθηκαν διάφορες εταιρείες μεταφορών που λειτουργούσαν μέχρι το 1974 που καταλήφθηκε η Αχερίτου από τους Τούρκους.

Είναι γνωστό ότι από το 1910 μέχρι το 1951-52 λειτουργούσε στην Κύπρο και σιδηρόδρομος. Η κυριότερη διαδρομή του ήταν Αμμόχωστος-Λευκωσία-Ευρύχου. Διέσχιζε τη Μεσαορία και κατά διαστήματα σταματούσε στους σταθμούς που ήταν μικρά σπιτάκια με λίγα παγκάκια. Εκεί εργαζόταν ο σταθμάρχης.

Οι κάτοικοι της Αχερίτου όταν ήθελαν να ταξιδέψουν για τη Λευκωσία, πήγαιναν πρωί-πρωί στον πλησιέστερο σταθμό που βρισκόταν πέντε χιλιόμετρα περίπου βόρεια του χωριού κοντά στο χωριό Στύλλοι. Απ' εκεί έπαιρναν το τρένο. Η επιστροφή γινόταν το απόγευμα.

Συνεργατισμός στην Αχερίτου

Πριν το 1945 είχε ιδρυθεί στο χωριό η πρώτη Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία. Δεν διάρκεσε πολύ χρόνο γιατί ήταν η εποχή του Β' παγκοσμίου πολέμου και τα λιγόστα μέλη της εταιρείας ήταν καταχρεωμένα. Πολλά από τα κτήματά τους πωλήθηκαν γιατί ήταν υποθηκευμένα σε τοκογλύφους και εμπόρους της εποχής.

Την 1/8/1945 ιδρύθηκε η Νέα Πιστωτική Εταιρεία Αχερίτου. Οι γεωργοί, οι κτηνοτρόφοι και οι υπόλοιποι εργαζόμενοι του χωριού έτρεφαν μεγάλες ελπίδες πως επί τέλους η Συνεργατική τους θα τους βοηθήσει να ξελασπώσουν από τα υπέρογκα χρέον που είχαν και που κυριολεκτικά ζούσαν στη φτώχεια και τη μιζέρια.

Τα όνειρά τους επάληθεύτηκαν. Αναλαμβάνει ως πρώτος Γραμματέας ο Λουκής Νικολαΐδης ο οποίος ήταν ενθουσιώδης νέος, που δούλεψε σκληρά και υπεύθυνα. Σε ελάχιστα χρόνια η Συνεργατική εταιρεία παραχωρούσε δάνεια, δεχόταν καταθέσεις, προμήθευε τα μέλη με λιπάσματα, γεωργικά φάρμακα και άλλα χρειώδη. Κάθε καλοκαίρι έκανε και τη συλλογή των σιτηρών από τους γεωργούς.

Έτσι λοιπόν ζωγραφίστηκε ξανά το χαμόγελο στα πρόσωπα των ταλαιπωρημένων κατοίκων της Αχερίτου.

Τα πρώτα γραφεία της Εταιρείας στεγάζονταν σε δωμάτιο δίπλα από το καφενείο του Μιχαήλ Τταπάκκη που ήταν και ο πενθερός του Γραμματέα.

Η πρώτη Επιτροπή της Συνεργατικής ήταν πενταμελής και την απάρτιζαν οι:

- α). Γεώργιος Φλουρέντζου,
- β). Θεόδουλος Αδάμου,
- γ). Κωσταντής Λευτέρη,